

ASPECTE PRACTICE PRIVIND CONTABILITATEA PROVIZIOANELOR

RECOGNIZING AND BOOKING OF EXPENCES ACCORDING TO ACCRUAL METHOD OF ACCOUNTING

Catalina BARAC

e-mail: catalina.barac@gmail.com

Rodica CUȘMĂUNȘĂ dr., conf. univ.

e-mail: cusmaunsa.rodica.gheorghe@ase.md

Academia de Studii Economice a Moldovei

***Abstract.** In this article, the authors will examine the process of recognizing and booking for the accruals related to the payment of rewards for the results of the entity's annual activity and their specific on accounting policies. Also, it will be examined the accounting and tax treatment for the creation and use of that accruals to render a true and fair view of the entity's economic and financial performance.*

Keywords: accruals, accrual method of accounting, bonus

JEL classification: M41, L25

Introducere

Odată cu armonizarea contabilității locale cu cea internațională, pătrunderea tot mai multor companii cu capital străin și impunerea normelor de raportare către grup (compania mamă), apare necesitatea de a aplica prevederile standardelor internaționale de raportare contabilă. În procesul desfășurării activității de întreprinzător, orice entitate este supusă unor riscuri multiple care pot genera cheltuieli (pierderi) neprevăzute. Un aspect foarte important și util în acest caz este formarea provizioanelor, întrucât aceasta permite reflectarea veniturilor și cheltuielilor apărute în perioada de gestiune corespunzătoare. Iar acest principiu stă la baza unei analize financiare eficiente.

Scopul și obiectivele cercetării

Scopul studiului constă în realizarea unei analize empirice privind provizioanele calificate drept datorii, constituirea, utilizarea, contabilizarea și prezentarea informațiilor aferente în situațiile financiare, în vederea identificării actualului context aferent temei, dar și pentru a formula concluziile legate de subiectul cercetării.

Pentru a realiza și pune în valoare scopul cercetării, au fost stabilite următoarele **obiective**:

- a) examinarea teoretică a conținutului economic al noțiunii de provizioane;
- b) identificarea și caracteristica criteriilor de clasificare și componența provizioanelor;
- c) delimitarea și examinarea problemelor privind recunoașterea provizioanelor;
- d) identificarea bazei de calcul pentru constituirea provizionului aferent premiilor calculate pentru rezultatele economico-financiare ale entității din perioada de gestiune precedentă;
- f) analiza aspectelor metodologice generale ale contabilității părovizioanelor, precum și a celor fiscale;
- g) sinteza aspectelor cercetate și formularea concluziilor.

Metodele de cercetare utilizate

Cercetarea noastră intenționează să demonstreze și să accentueze importanța constituirii provizioanelor în asigurarea competitivității informației contabile prezentate în situațiile financiare. Astfel, investigarea implică observarea obiectivă, raționamentul profesional și se axează pe expunerea cercetării empirice privind percepția și rolul contabilității în gestionarea provizioanelor. Ca tehnică indirectă de cercetare s-a utilizat analiza prevederilor legislației în domeniul contabilității în vederea realizării unei recenzii calitative cu privire la provizioane. Cercetarea științifică are drept scop obținerea informațiilor necesare pentru validarea obiectivelor cercetării.

Conținutul de bază

La nivelul prevederilor contabile naționale ale Republicii Moldova, aspectele legate de contabilizarea provizioanelor se regăsesc în cadrul SNC „Capital propriu și datorii”. Acest standard prevede modul de recunoaștere ca provizioane dacă și numai dacă sunt îndeplinite criteriile specifice. Totodată, standardul precizează modul de recunoaștere a provizioanelor, contabilizare și precizează informațiile specifice privind provizionale ce trebuie raportate [3].

Conform prevederilor SNC „Capital propriu și datorii” provizioanele se recunosc în cazul în care sunt respectate simultan următoarele condiții redate în următoarea figură:

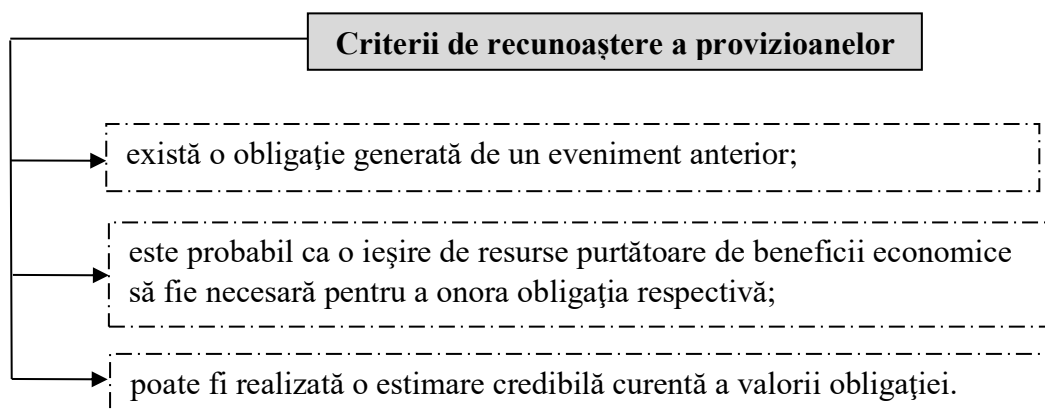

Fig. 1. Criterii de recunoaștere a provizioanelor

Sursa: elaborat de autori în baza prevederilor SNC „Capital propriu și datorii” [3]

Potrivit pct. 83 din SNC „Capital propriu și datorii”, obligațiile aferente provizioanelor includ:

- obligațiile legale care rezultă dintr-un contract (în mod explicit sau implicit) sau din prevederile legislației;
- obligațiile implicite care rezultă din acțiunile entității în cazul în care în rezultatul unei practici anterioare, prin politica sau declarația scrisă se confirmă că entitatea:
 - își asumă anumite responsabilități;
 - oferă asigurări partenerilor că își va onora responsabilitățile stabilite. [3]

Din punct de vedere practic, ca exemplu de obligații aferente provizioanelor care includ obligațiile implicite ce rezultă din acțiunile politicii entității de ași asumă anumite responsabilități putem menționa obligația privind plata recompenselor pentru rezultatele activității anuale ale entității.

Este o remunerare determinată după finalizarea exercițiului financiar. De obicei această operațiune se efectuează în lunile februarie-martie al anului următor de gestiune, dar care se referă la

perioada precedentă de gestiune. În acest caz, reieșind din dezideratul că cheltuielile trebuie să fie raportate în perioada în care ele au avut loc de facto, apare necesitatea de a crea provizion la 31.12.202N pentru suma care urmează a fi achitată în 202N+1. Totodată, în componența acestui provizion trebuie să fie incluse și contribuțiile privind asigurările sociale obligatorii aferente mărimii bonusurilor/premiei calculate.

Reieșind din caracteristica prezentată a recunoașterii și plății recompenselor pentru rezultatele activității anuale ale entității, aceasta corespunde tuturor prevederilor menționate anterior și, prin urmare este necesar să fie creat un provizion pentru aceasta cheltuiala ulterioară.

O altă încercare constă în determinarea mărimii provizionului format. Conform pct. 84 din SNC „Capital propriu și datorii”, provizioanele trebuie să fie strict corelate cu riscurile și cheltuielile estimate. Provizioanele se evaluează în suma costurilor necesare stingerii obligației aferente. Cea mai bună estimare a costurilor necesare stingerii obligațiilor aferente provizioanelor este suma pe care o entitate ar plăti-o, în mod rațional, pentru stingerea datoriei la data raportării sau pentru transferarea acestei sume unei terțe părți la acel moment.

În acest sens trebuie să apelăm la prevederile documentului normativ la nivelul entității - Politici contabile. În practică pot fi folosite următoarele metode la determinarea provizionului ce urmează a fi creat la plata recompenselor pentru rezultatele activității anuale ale entității:

- salariu mediu al angajatului din anul pentru care va primi premiu anual;
- sporul adus companiei, în dependență de activitatea realizată (este relevant pentru departamentul vânzări);
- bugetul neutilizat pentru salarizarea departamentului, și altele.

În cazul entității cercetate a fost selectată metoda salariului mediu al angajatului aferent anului pentru care se va achita premiu. Pentru a determina această sumă au fost calculate mediile pe fiecare persoană din borderoul de calcul al salariului lunar.

Tabelul 1

Extras din borderoul de calcul a salariului

Numele, prenumele	Popescu I.	Niculescu A.	Moraru V.	Darii A.	Mîndru V.	Total
Lunile						
Salariu calculat 01	10 000	11 000	7 500	8 000	12 500	
Salariu calculat 02	10 000	11 000	7 500	8 000	12 500	
Salariu calculat 03	10 000	11 000	7 500	8 000	12 500	
Salariu calculat 04	12 000	11 000	4 200	8 000	12 500	
Salariu calculat 05	12 000	11 000	7 500	8 000	12 500	
Salariu calculat 06	8 000	11 000	7 500	8 000	8 000	
Salariu calculat 07	12 000	7 000	7 500	6 000	8 000	
Salariu calculat 08	12 000	11 000	3 000	9 000	15 000	
Salariu calculat 09	12 000	11 000	7 500	9 000	15 000	
Salariu calculat 10	12 000	8 000	7 500	9 000	15 000	
Salariu calculat 11	12 000	11 000	7 500	9 000	15 000	
Salariu calculat 12	12 000	11 000	7 500	9 000	15 000	
Salariu mediu pe an	11 166,67	10 416,67	6 850	8 250	12 791,67	49 475,01

Sursa: elaborat de autori în baza datelor entității cercetate

Având datele din tabelul 1, au fost perfectate următoarele formule contabile la data de 31.12.202N:

- constituirea provizionului aferent sumei primei anuale ale personalului administrativ al entității:

Debit contul 713 „Cheltuieli administrative”, subcontul 7131 „Cheltuieli cu personalul administrativ” *49 475,01 lei*

Credit contul 538 „Provizioane curente”, subcontul 5381 „Provizioane pentru beneficiile angajaților”
*11 874,00 lei (49 475,01 * 24%)*

- constituirea provizionului privind contribuții de asigurări sociale obligatorii aferente sumei primei anuale ale personalului administrativ al entității:

Debit contul 713 „Cheltuieli administrative”, subcontul 7131 „Cheltuieli cu personalul administrativ” *11 874,00 lei*

Credit contul 538 „Provizioane curente”, subcontul 5381 „Provizioane pentru beneficiile angajaților”
11 874,00 lei

Din punct de vedere fiscal, potrivit art. 31 alin. (2) din Codul fiscal, nu se permit spre deducere provizioanele, cu excepția reducerilor pentru pierderi la active și la angajamente condiționale, pentru instituțiile financiare, efectuate conform alin. (3), și pentru pierderi la împrumuturi și dobânzile aferente (provizioane), pentru organizațiile de microfinanțare și persoanele care practică activitatea de leasing financiar, efectuate conform alin.(4) din articolul menționat.

Prin urmare, în Declarația cu privire la impozitul pe venit VEN 12, suma de 61 349,01 lei (49 475,01 + 11 874,00) va fi indicată în coloana 2, în rândul 03014 „Defalcări în fondurile de rezerva”. Astfel, în scopuri fiscale aceste cheltuieli vor fi ajustate.

În cazul în care provizionul creat pe parcursul anului se utilizează, această sumă se indică în rândul 03016 „Alte cheltuieli legate de activitatea de întreprinzător deduse în evidenta contribuabilului din fondurile de rezerva create pe parcursul anului fiscal” în coloana 3, astfel în scopuri fiscale cheltuielile vor fi majorate cu suma respectivă. La fel, se procedează dacă provizionul creat nu este utilizat, acesta se decontează la venituri și se constată ca venit impozabil.

La achitarea primei anuale în 202N+1 se vor perfecta următoarele formule contabile:

- utilizarea provizionului aferent sumei primei anuale ale personalului administrativ al entității:

Debit contul 538 „Provizioane curente”, subcontul 5381 „Provizioane pentru beneficiile angajaților” *49 475,01 lei*

Credit contul 531 „Datorii față de personal privind retribuirea muncii”, subcontul 5311 „Datorii salariale” *49 475,01 lei*

- utilizarea provizionului privind contribuții de asigurări sociale obligatorii aferente sumei primei anuale ale personalului administrativ al entității:

Debit contul 538 „Provizioane curente”, subcontul 5381 „Provizioane pentru beneficiile angajaților”
11 874,00 lei

Credit contul 533 „Datorii privind contribuțiile de asigurări sociale și medicale administrative”, subcontul 5331 „Datorii față de bugetul asigurărilor sociale de stat” *11 874,00 lei*

Provizioanele neutilizate care urmează a fi folosite în perioadele de gestiune următoare nu trebuie să fie decontate la data raportării. Ca urmare, în astfel de cazuri, conturile de provizioane nu se închid la această dată. Soldurile acestor conturi se reflectă, respectiv, în capitolul F „Provizioane” la postul 220 al bilanțului prescurtat la suma totală a datoriilor pe termen lung și scurt aferente provizionelor și la posturile 830 „Provizioane pentru beneficiile angajaților”, 840 „Provizioane pentru garanții acordate cumpărătorilor/clientilor”, 850 „Provizioane pentru impozite”, 860 „Alte provizioane” reieșind din categoria respectivă de provizion al bilanțului.

În conformitate cu pct. 88 din SNC „Capital propriu și datorii”, provizioanele constituite se anulează prin decontare la veniturile curente în cazul în care pentru stingerea unei obligații nu mai este probabilă o ieșire de resurse purtătoare de beneficii economice. Această situație poate apărea în cazul în care entitatea încetează să mai constituie provizioane pentru anumite scopuri. Anularea provizioanelor se reflectă prin următoarea formulă contabilă:

Debit contul 538 „Provizioane curente”, subcontul 5381 „Provizioane pentru beneficiile angajaților”

Credit contul 612 „Alte venituri din activitatea operațională”, subcontul 6126 „Alte venituri operaționale”

În practică pentru anularea provizionului constituit în plus se mai poate întocmi și formula contabilă de stornare.

Concluzii

Constituirea provizioanelor nu este obligatorie pentru entitate. Necesitatea constituirii provizioanelor se stabilește de către fiecare entitate de sine stătător, în funcție de necesitățile informaționale proprii, condițiile concrete de desfășurare a activității, probabilitatea apariției unor cheltuieli (pierderi) neprevăzute în perioadele de gestiune viitoare. În cazul în care entitatea decide să creeze provizioane, nomenclatorul, precum și modul de determinare și de utilizare a acestora trebuie să fie reflectate în politicile contabile.

Reieșind din caracteristica prezentată a recunoașterii și plății recompenselor pentru rezultatele activității anuale ale entității este necesar să fie creat un provizion pentru aceasta cheltuiala ulterioară ca să fie:

- respectat principiului prudenței care nu permite supraevaluarea activelor și veniturilor și subevaluarea datoriilor și cheltuielilor (dacă entitatea nu constituie provizioane, cheltuielile și datoriile entității vor fi subevaluate);
- asigurată concordanța veniturilor și cheltuielilor pe perioade de gestiune;
- calculat corect profitului net (pierderii nete) al perioadei de gestiune curente (în cazul neconstituirii provizioanelor, profitul net va fi majorat și nu va reflecta în mod corect rezultatul activității economico-financiare a entității);
- excluse cazuri de repartizare a dividendelor în mărime majorată (dacă entitatea nu constituie provizioane, suma dividendelor repartizate se majorează în mod artificial, ceea ce poate crea dificultăți de ordin financiar la achitarea acestora).

Referințe bibliografice

1. Legea contabilității și raportării financiare nr.287 din 15.12.2017. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*. 2018, nr.1-6, art.22.
2. Codul Fiscal al Republicii Moldova al RM nr.1163 din 24.04.1997. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*. 2007, ediție specială din 08.02.2007.
3. SNC “Capital propriu și datorii”. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*. 2013, Nr. 233-237, 68-76.
4. SNC „Prezentarea situațiilor financiare”. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*. 2013, Nr. 233-237, 68-76.
5. Planul general de conturi contabile nr.1534 din 22.10.2013. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*. Nr. 233-237, art nr : 1534
6. NEDERIȚA A., Aspecte practice ale contabilității și impozitării provizioanelor, *Contabilitate și Audit*, 2017, nr.8 pp. 25-36.
7. Provizioane privind indemnizația pentru concediu de odihnă: formare, utilizare, prezentare [accesat 01.03.2021]. Disponibil: https://monitorul.fisc.md/practice_accounts/provizioane-privind-indemnizatia-pentru-concediu-de-odihna-formare-utilizare-prezentare.html